

International

Journal of Human Sciences

ISSN:2458-9489

Volume 14 Issue 4 Year: 2017

The effect of group guidance activities at improving friendship relationships to adolescents' friendship relationships

Arkadaşlık ilişkilerini geliştirmeye yönelik grup rehberliği etkinliklerinin ergenlerin arkadaşlık ilişkilerine etkisi¹

Yasin Demir²
Mustafa Kutlu³

Abstract

In this study, it is studied the effect of group guidance activities which consists of eight sessions and prepared to improve friendship relationships on adolescents' friendship relationships. The study group consists of 32 adolescents. As a research design, it was used pretest-posttest model with control and placebo groups. The data analysis was made with SPSS 18 packet program, and Anova and Ancova tests were used in the analysis. Friendship relation levels of the participants were measured with Peer Relationships Scale. After the pretest measurement, group guidance activities consisted of eight sessions and intended to improve friendship relationships was applied to experimental group adolescents. Within this period, no procedure was performed with the individuals in the control group, and 3 session presentations about the vocational guidance and examination system were made to the individuals in the placebo group. After the sessions, posttest measurement was given. In the data analysis, two factored variance analysis was used for mixed designs. According to the findings from the study, group guidance program aimed at improving the friendship

Özet

Bu araştırmada, sekiz oturumdan oluşan ve arkadaşlık ilişkilerini geliştirmeye yönelik hazırlanan grup rehberliği etkinliklerinin ergenlerin arkadaşlık ilişkileri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu 32 ergenden oluşmuştur. Araştırma deseni olarak kontrol ve plasebo gruplu ön-test son-test model kullanılmıştır. Verilerin analizinde Anova ve Ancova testleri kullanılmıştır. Katılımcıların arkadaşlık ilişkileri düzeyleri Akran İlişkileri Ölçeği ile ölçülmüştür. Ön-test ölçümünün ardından deney grubunda yer alan ergenlere sekiz oturumdan oluşan arkadaşlık ilişkilerini geliştirmeye yönelik grup rehberliği etkinlikleri uygulanmıştır. Bu süre içerisinde kontrol grubundaki bireylerle hiçbir işlem yürütülmemiştir. Plasebo grubundaki üyelere ise sadece üç oturumluk mesleki rehberlik ve sınav sistemi ile ilgili sunumlar yapılmıştır. Oturumların sona ermesinden sonra son-test ölçümleri alınmıştır. Elde edilen verilerin analizinde karışık desenler için iki faktörlü varyans analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular, arkadaşlık ilişkilerini geliştirmeye yönelik uygulanan grup rehberliği etkinliklerinin ergenlerin arkadaşlık

¹ Bu araştırmanın bir bölümü 2. Avrasya Pozitif Psikoloji Kongresi'nde sunulmuştur.

² Res. Asst., Fırat University, Education Faculty, Educational Science Department, Guidance and Counseling Program, yasindemirpdr@gmail.com

³ Prof. Dr., İnönü University, Education Faculty, Educational Science Department, Guidance and Counseling Program, mustafa.kutlu@inonu.edu.tr

relationships is effective to improve friendship relationships of adolescents. The findings were discussed taking the literature results into consideration, and the suggestions were made in accordance with the results from this study.

ilişkilerini geliştirmede etkili olduğunu göstermektedir. Bulgular literatür sonuçları dikkate alınarak tartışılmış ve araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

Keywords: Friendship relationships; group guidance; peer relations; experimental group; ancova.

Anahtar Kelimeler: Arkadaşlık ilişkileri; grup rehberliği; akran ilişkileri; deney grubu; ancova.

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

1. Giriş

Sosyal bir varlık olan insanın içinde yaşadığı kuralları, değer yargılarını ve inançlarını öğrenmesinin, benimsemesinin ve nesilden nesile aktarmasının yolu şüphesiz iletişim ile mümkündür. Bireyler, diğer bireylerle birlikte yaşayabilmek, kendilerini karşdakine doğru bir şekilde anlatabilmek ve diğerleri tarafından da kabul görmek ihtiyacı hissederler. Dolayısıyla iletişimin bireylerinin gereksinimlerinin sonucunda ortaya çıktığını söylemek hiç de yanlış olmayacaktır (Gürge, 1997). İnsanların en fazla iletişim halinde oldukları gruplardan birisi arkadaşlarıdır. Özellikle ergenlik döneminde, bireyin hayatında arkadaşlarının önemli bir yeri vardır. Araştırmacılar bu dönem süresince ergenlerin üzerinde anne babaların etkilerinin azaldığını ve akran etkisinin arttığını vurgulayarak arkadaş ilişkilerinin önemini belirtmişlerdir (Demir, Kutlu ve Erdoğan, 2016; Eldeleklioğlu ve Pişkin, 2013). Bu bağlamda Kılıç (2013) da ergenlik dönemindeki bireylerin duygu, düşünce, davranış ve tutumlarını en çok etkileyen unsurlardan birisinin arkadaşlık ilişkileri olduğunu vurgulamaktadır. Hatta ergenlerin bu yıllarda giyim tarzından düşünce biçimine kadar arkadaşlarının etkilendiğini de belirtilmektedir (Kılıç, 2013).

Ergenler kurdukları sağlıklı akran ilişkileri aracılığıyla kendilerini test etmeyi, diğerleriyle başa çıkabilmeyi ve kendilerini kanıtlamayı öğrenirler. Bu sayede ergenler yaşamlarının ileriki yıllarında karşılaştıkları sorunları daha rahat aşabilme ve daha kolay sosyalleşebilme fırsatı yakalar (Demir, Baran ve Ulusoy, 2005). Kısacası ergenlik yıllarındaki deneyimleri sonraki dönemlerde onlara yol gösterir (Steiner, 2008). Ergenlik dönemindeki karşılaştıkları zorluklar dikkate alındığında, ergenlerin karşılaştıkları bu zorlukları aşmada arkadaşlarıyla olan ilişkilerinin istendik düzeyde olmasının faydalı olacağı vurgulanmaktadır (Ladd ve Price, 1987; Aktaran; Seven, 2011).

Literatür incelendiğinde yurtiçinde kişilerarası ilişkileri geliştirmeye yönelik çeşitli psiko-eğitim programlarının ve psikolojik danışma uygulamalarının yapıldığı görülmektedir (Bal ve Öner, 2014; Çapri ve Gökçakan, 2008; Nalbant ve Karabeyoğlu, 2011; Siyez ve Tan-Tuna, 2014; Yıldız ve Duy, 2013). Bu araştırmalar incelendiğinde genel olarak bireylerin diğer bireylerle etkileşiminin istendik düzeye getirilmesi, kişilerde iyi oluşun artırılması ve çevresiyle uyumlu bir yaşam sürmesinin amaçlandığı söylenebilir. Çünkü diğer bireylerle istendik düzeyde ve olumlu ilişkiler kurmak bireyin ruh sağlığını korumasında ve kendini geliştirmesinde önemli bir yere sahiptir (Demir ve Kutlu, 2016a; Savcı ve Aysan, 2014).

Diğer bireylerle ilişkileri istenen düzeyde olmayan bireylerin mutsuz oldukları araştırmacılar tarafından vurgulanmaktadır (Demir ve Kutlu, 2016b). Ergenlik döneminin ise bireyin hayatındaki fırtınalı dönemlerden birisidir (Kılıç, 2013) ve birçok genç bu dönemde karşılaştıkları problemleri aileleri yerine arkadaşlarıyla paylaşma eğilimindedirler (Geldard ve Geldard, 2009; Çev; Gelibolu ve Özmen, 2013). Arkadaşlık ilişkilerinin insan yaşamında çok önemli bir rolü vardır (Savcı ve Aysan, 2016, 2017; Uşaklı, 2006) ve bu ilişkiler diğer bireylerle ilişkilerinin şekillenmesinde de etkilidir (Balcı-Çelik-, Vural-Batık ve Özcan, 2016; Demir ve

Kumcağız, 2015). Dolayısıyla ergenlik döneminde sağlıklı arkadaş ilişkileri geliştirmek kritik bir öneme sahiptir. Bu bağlamda bu çalışmada ergenlere uygulanan grup rehberliği etkinliklerinin onların arkadaşlık ilişkilerini geliştirmede herhangi bir etkisinin olup olmadığının incelenmesi amaçlanmıştır.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Deseni ve Verilerin Analizi

Bu araştırma, arkadaşlık ilişkilerini geliştirmeye yönelik grup rehberliği etkinliklerinin ergenlerin arkadaşlık ilişkileri üzerindeki etkisini incelemek maksadıyla ön-test/son-test ile deney-plasebo-kontrol gruplu şekilde hazırlanmıştır. Verilerin analizinde Anova, betimsel istatistikler ve çalışmanın etkilerini belirlemek amacıyla 3x2 faktörlü Anova testi (Split-Plot Design) kullanılmıştır. Bu desende 3x2 faktörlü (deney-plasebo-kontrol olmak üzere üç gruptan oluşan ve ön-test/son-test olmak üzere iki ölçümün yapıldığı) desendir. Öğrenciler deneysel işlem yapılmadan önce ve deneysel işlem yapıldıktan sonra bağımlı değişken dikkate alınarak ölçülmektedirler (Büyüköztürk, 2001; Can, 2013). Uygulama sonucunda, arkadaşlık ilişkilerini geliştirmeye yönelik grup rehberliği etkinliklerine katılan grupta ortaya çıkabilecek değişimin uygulanılan etkinliklerden kaynaklanıp kaynaklanmadığının tespit edilebilmesi amacıyla bu araştırma gerçekleştirilirken kontrol grubunun yanında plasebo grubu da kullanılmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Katılımcıları belirlemek amacıyla, 2015 yılında çalışmaya katılmak isteyen 32 tane gönüllü ergene ulaşılmıştır. Araştırma toplam 32 (11 deney, 10 plasebo ve 11 kontrol grubu) ergen ile sekiz oturum şeklinde gerçekleştirilmiştir. Oturumlar ergenlerin sınavları, ders yoğunlukları göz önünde bulunduğu 4 hafta içerisinde tamamlanmıştır. Deney grubunda ve plasebo grubunda çalışmaları araştırmacı ile yürütülmüş, kontrol grubuna ise herhangi bir işlem yapılmamıştır. Deney grubunda 11(5 kız, 6 erkek), plasebo grubunda ise 10 (5 kız, 5 erkek) ve kontrol grubunda ise 11(6 kız, 5 erkek) katılımcı olmak üzere araştırmada toplam 32 katılımcı yer almaktadır. Etkinlikler hazırlanırken Erkan ve Kaya (2009)'nın editörlüğündeki eser incelenmiş ve yararlanılmıştır. Deney grubundaki katılımcılara her biri 40-50 dk. süren sekiz oturum düzenlenmiştir. Plasebo grubundaki katılımcılara mesleki rehberlik ve sınav sistemi ile ilgili 3 oturumluk etkinlikler düzenlenmiştir. Kontrol grubunda ise herhangi bir işlem yapılmamıştır.

Deney grubundaki katılımcılara yapılan çalışmanın birinci oturumda grup kuralları oluşturulmuş ve çalışmanın amacı hakkında bilgilendirme yapılmıştır. İkinci oturumda arkadaşlığın önemini kavrayabilme, üçüncü oturumda iyi arkadaşta olması gereken özellikler, dördüncü oturumda arkadaşlık ve dostlukla ilgili atasözleri üzerine konuşulmuş, beşinci oturumlarda problem çözme becerilerinin önemi ile problem çözme becerileri anlatılmış, altıncı oturumda arkadaşlık ve dostlukla ilgili videolar izletilmiş, yedinci oturumda bir önceki oturumdaki videolar üzerine tartışmalarda bulunulmuştur. Son oturumda ise sürecin genel bir değerlendirmesi ile sonlandırma yapılmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada, Akran İlişkileri Ölçeği veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

2.3.1. **Akran İlişkileri Ölçeği (AİÖ):** Çocuklar ve ergenlerin en iyi arkadaşları ile olan ilişkilerinin niteliğini değerlendirmek amacıyla Bukowski ve arkadaşları (1994) tarafından geliştirilen ölçek, Erkan Atik, Esen Çoban, Çok, Doğan ve Güney Karaman (2014) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizinde ölçeğin geçerli bir ölçek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca yapılan analizlerde ölçeğin tamamına yönelik iç tutarlık katsayısı ise $\alpha = .85$ olarak hesaplanmış ve bunun da güvenilir bir ölçme aracı olduğunu ifade etmişlerdir. Toplam

puan alınabilen ölçek 22 maddeden oluşmaktadır ve ölçekten alınan yüksek puanlar arkadaş ilişkileri niteliğinin yüksekliğini ifade etmektedir. Ölçeğin geliştirildiği ve uygulandığı kitlenin uygun olması, sunulacak olan grup rehberliğinin etkililiğini ölçmeye yardımcı olunacağı düşünülen bir ölçme aracı olması ve birçok araştırmada tercih edilen bir ölçek olduğu dikkate alındığında bu ölçme aracının kullanılmasının uygun olduğu düşünülmüştür.

3. Bulgular

Bu bölümde ergenler ile yürütülen bu araştırmanın alt problemlerine ait bulgulara ve bu bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir. Tablolar incelenmiş ve elde edilen bilgiler doğrultusunda yorumlar yapılmıştır. Deney, kontrol ve plasebo gruplarının akran ilişkileri düzeylerine ait Ön-test-Son-test puan ortalamaları ve standart sapma değerleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Deney, Kontrol ve Plasebo Gruplarının Akran İlişkileri Ölçeği Ön-Test Puanlarına İlişkin Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Gruplar	N	Ön-test		Son-test	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S
Deney	11	80.63	14.33	89.27	12.13
Kontrol	11	83.00	17.20	81.81	17.71
Plasebo	10	88.10	17.59	85.90	11.08

Tablo 1 incelendiğinde deney, kontrol ve plasebo grubunun Akran İlişkileri Ölçeği Ön-test puanları üzerinde yapılan Anova testi sonucunda deney, kontrol ve plasebo gruplarının ($F(2-29) = .55, p = .58, p > .05$) Ön-test puanları arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Akran İlişkileri Ölçeği Ön-test puan ortalamalarına göre deney, kontrol ve plasebo grupları farklılaşmamaktadır.

Etkinliklerin etkililiği, tekrarlı ölçümlerde çift yönlü varyans analizi yapılarak test edilmiş ve bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Akran İlişkileri Ölçeğinin Deney, Kontrol ve Plasebo Gruplarına Göre Ancova Sonuçları

Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Ön-test	4343.307	1	4343.307	88.936	.000
Grup(deney/kontrol/plasebo)	582.133	2	291.067	5.960	.007
Hata	1367.41	28	48,836		
Toplam	6017.219	31			

Tablo 2 incelendiğinde, farklı gruplardaki (deney, kontrol, plasebo) ergenlerin akran ilişkileri puanlarının [$F(2,31) = 5.960, p < .05$] arasında anlamlı bir farkın olduğu bulunmuştur. Bu grupların hangilerinin kendi aralarındaki farkın anlamlı olduğunu belirlemek amacıyla Bonferroni testi yapılmıştır ve testten elde edilen sonuçlara göre deney grubu ile hem kontrol grubu arasında ($p = .014, p < .05$), hem de plasebo grubu arasında ($p = .023, p < .05$) anlamlı düzeyde farklılıklar olduğu bulunmuştur. Plasebo grubu ile kontrol grupları arasında ise anlamlı düzeyde bir farklılaşmanın olmadığı görülmüştür.

Bu bulgular, araştırmada uygulanan arkadaş ilişkilerini geliştirmeye yönelik uygulanan grup rehberlik etkinliklerinin deney grubundaki ergenlerin akran ilişkileri puanlarını yükseltmede anlamlı düzeyde etkili olduğunu göstermektedir.

4. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada ergenlerin arkadaşlık ilişkileri düzeylerinin grup rehberliği etkinlikleri yapılarak artırılması amaçlanmıştır. İstatistiksel analiz sonuçları incelendiğinde uygulanan grup rehberliği etkinlikleri uygulamalarının akran ilişkileri düzeyini artırmada etkili olduğu belirlenmiştir.

Araştırma bulguları, arkadaşlık ilişkilerini geliştirmeye yönelik hazırlanan grup rehberliği etkinliklerinin birlikte yürütüldüğü deney grubunda yer alan katılımcılarının, kontrol ve plasebo grubunda yer alan katılımcılarla karşılaştırıldığında akran ilişkileri ölçeği Ön-test-Son-test puan ortalamaları arasında deney grubundaki öğrenciler lehine anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Bu bulgu arkadaşlık ilişkilerini geliştirmeye yönelik uygulanan rehberlik etkinliklerinin deney grubundaki ergenlerin akran ilişkileri ölçeğinden aldıkları puanlarını artırmada etkili olduğunu göstermektedir. Diğer bir ifadeyle uygulanan grup rehberliği etkinliklerinin ergenlerin arkadaşlık ilişkilerinin gelişmesine katkıda bulunduğu söylenebilir. Diğer taraftan kontrol grubunda ve plasebo grubunda ise akran ilişkileri ölçeğinden aldıkları puanlar açısından değerlendirildiğinde Ön-test- Son-test puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı gözlenmiştir. Bu durum beklenen bir sonuçtur. Çünkü bireyde davranışların istendik yönde değişmesi için bir takım yaşantılar ya da eğitimler gereklidir (Corsini ve Wedding, 2012; Cüceloğlu, 1999). Nitekim Bilgiç (2000) tarafından ilköğretim ikinci kademe öğrencilerine arkadaşlık becerisi eğitimi uygulanmış ve deney grubundaki öğrencilerin yalnızlık düzeylerinde anlamlı farklılıklar olduğu görülmüşken, kontrol grubunda ise anlamlı düzeyde herhangi bir değişim olmadığı görülmüştür. Diğer bir araştırma daha küçük yaş grubunda uygulanmış ve arkadaşlık becerilerini geliştirme programının okul öğrencisi öğrencilerinin sosyal etkileşimleri üzerinde belirgin farklılıkları olduğu gözlenmiştir (Özaydın, Tekin-İftar ve Kaner 2008). Yapılan bir meta-analiz çalışmasında ise şiddet ve saldırganlığı önleme müdahale programlarının etkililiği incelenmiş ve programların büyük oranda etkili olduğu vurgulanmaktadır (Donat-Bacıoğlu, 2014).

Araştırmanın nispeten sınırlı sayılabilecek bir grupta yapılması, çalışmanın tek bir okul türünde öğrenim gören öğrencilerle yapılmış olması bu çalışmanın sınırlılıklarındandır. Çalışma birden çok okulda öğrenim gören öğrenciler üzerinden yapılması istendik bir durum olmasına rağmen, ulaşım problemleri, ders programlarının yoğunluğu, etkinliklerin yapılacağı yer sıkıntılarından dolayı tek bir program tek bir okulda uygulanmak zorunda kalmıştır. Ayrıca etkinliklerin haftada bir oturum şeklinde hem gruptaki öğrenilenlerin pekiştirilmesi hem de ev ödevlerinin daha kapsamlı olmasını sağlayabilirdi fakat ergenlerin ders ve sınav yoğunlukları dikkate alınarak çalışma 4 hafta içerisinde tamamlanmaya çalışılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulardan arkadaşlık ilişkilerini geliştirmeye yönelik grup rehberliği etkinliklerinin ergenlerin akran ilişkileri geliştirmede etkili olduğu gözlenmiştir. Bundan sonraki çalışmalar farklı örneklem gruplarında yapılabilir. Bu çalışmada grup rehberliği etkinlikleri yapılmıştır. Farklı bir çalışma yapılırken arkadaşlık ilişkilerini geliştirmeye yönelik hem grup rehberliği hem de psiko-eğitim çalışması yapılarak etkinlikleri karşılaştırılabilir.

Kaynakça

- Bal, P. N., & Öner, M. (2014). Sosyal Kaygı İle Başa Çıkma Psiko Eğitim Programının Ortaokul Öğrencileri Üzerindeki Etkisi. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 335-348.
- Balcı Çelik, S., Vural Batık, M., & Özcan, K. (2016). Arkadaşlık İlişkilerinde Kalıp Yargılar Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *Electronic Turkish Studies*, 11(19).
- Bilgiç, N. (2000). Arkadaşlık becerisi eğitiminin ilköğretim 2. kademe öğrencilerinin yalnızlık düzeylerine etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Bukowski, W. M., Hoza, B., & Boivin, M. (1994). Measuring friendship quality during pre and early adolescence: The development and psychometric properties of the Friendship Qualities Scale. *Journal of Social and Personal Relationships*, 11, 471-84. doi: 10.1177/0265407594113011

- Büyüköztürk, Ş. (2001). Deneyisel desenler: Ön-test Son-test kontrol gruplu desen ve veri analizi. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Can, A. (2013). SPSS ile nicel veri analizi. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Çapri, B., & Gökçakan, Z. (2008). Akılcı Duygusal Davranış Terapisi addt'ne Dayalı Grupla Psikolojik Danışmanın Üniversite Öğrencilerinin Problem Çözme Becerisi Algısına Etkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1).
- Corsini, R. J., & Wedding. D. (2012). Modern psikoterapiler. (Çev. E. Güzelyazıcı, S. Darcan Çiftçi ve M. Türkoğlu). İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Cüceloğlu, D. (1999). İnsan ve davranış: Psikolojinin temel kavramları. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Demir, N. Ö., Baran, A. G., & Ulusoy, D. (2005). Türkiye'de ergenlerin arkadaş-akran grupları ile ilişkileri ve sapmış davranışlar: Ankara örnekleme. *Bilgi/Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 32, 83-108.
- Demir, Y., Kutlu, M., & Erdoğan, U. (2016). Ergenlerin akran ilişkilerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. VIII. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi, 5-7 Mayıs, Çanakkale.
- Demir, Y., & Kumcağız, H. (2015). Öğrencilerin Anne Baba Tutumlarını Algılama Biçimleri ve Şiddete Eğilimleri. *TurkishStudies, International Periodical Forthe Languages. Literature and History of Turkishor Turkic*, 10, 2.
- Demir, Y., & Kutlu, M. (2016a). The Relationship between Loneliness and Depression: Mediation Role of Internet Addiction. *Educational Process: International Journal (EDUPIJ)*, 5(2), 97-105.
- Demir, Y., & Kutlu, M. (2016b). Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Etkileşim Kaygısı İle Mutluluk Arasındaki İlişki: Yalnızlığın Aracı Rolü. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(1).
- Donat-Bacıoğlu, S. (2014). Şiddet ve Saldırganlığın Azaltılmasında Önleme ve Müdahale Programlarının Etkililiği: Meta Analiz Çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(42): 294-304.
- Eldeleklioğlu, S. & Pişkin, M. (2013). Genç bireyi anlamak (İçinde: Ergenler ve gençlerle psikolojik danışma). (Çev. Ed.: Metin Pişkin). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Erkan, S., & Kaya, A. (2009). Deneyisel olarak sınanmış grupla psikolojik danışma ve rehberlik programları I. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Erkan-Atık, Z., Esen Çoban, A., Çok, F., Doğan, T. & Güney Karaman, N. (2014). Akran ilişkileri ölçeği'nin türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(2); 433-446.
- Gelibolu, S. & Özmen, O. (2013). Gençler için proaktif danışmanlık (İçinde: Ergenler ve gençlerle psikolojik danışma). (Çev. Ed.: Metin Pişkin). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Gürgeç, H. (1997). Örgütlerde İletişim Kalitesi. İstanbul: Der Yayınları.
- Kılıç, M. (2013). Gerçek yaşam tadında gelişim dönemleri 2: Erinlik-ergenlik. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Nalbant, A., & Karabeyoğlu, Y. A. (2011). Çocuklarla Çalışan İnfaz Ve Koruma Memurlarına Yönelik Hazırlanan Kişilerarası İlişkiler Psikoeğitim Programı'nın Etkiliği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(21), 223-250.
- Özaydın, L., Tekin-İftar, E., & Kaner, S. (2008). Arkadaşlık becerilerini geliştirme programının özel gereksinimi olan okul öncesi çocuklarının sosyal etkileşimlerine etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 9(1), 15-32.
- Savci, M., & Aysan, F. (2014). Relationship between the perceived stress level and coping with stress strategies in university students. *Journal of International Turkish Education Sciences*, 44-56.
- Savci, M., & Aysan, F. (2016). The role of attachment styles, peer relations, and affections in predicting internet addiction. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 3(3), 401-432. doi:10.15805/addicta.2016.3.0028.

- Savci, M., & Aysan, F. (2017). Technological addictions and social connectedness: Predictor effect of internet addiction, social media addiction, digital game addiction and smartphone addiction on social connectedness. *Dusunen Adam: The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 30(3), 202–216. doi: 10.5350/dajpn2017300304.
- Seven, S. (2011). Okula uyum öğretmen değerlendirmesi ölçeği'nin geliştirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(1), 29-42.
- Siyez, D. M., & Tan Tuna, D. (2014). Lise Öğrencilerinin Öfke Kontrolü ve İletişim Becerilerinde Çözüm Odaklı Psiko-Eğitim Programının Etkisi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(41), 11-22.
- Steiner, H. (2008). Ergen terapisi (Çev. Y. Özkardeşler Şallı). İstanbul: Prestij Yayınları.
- Uşaklı, H. (2006). Drama Temelli Grup Rehberliğinin İlköğretim V. Sınıf Öğrencilerinin Arkadaşlık İlişkileri, Atılganlık Düzeyi ve Benlik Saygısına Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Yıldız, M. A., & Duy, B. (2013). Kişilerarası İletişim Becerileri Psiko-eğitim Programının Görme Engelli Erinlerin Empatik Eğilim ve İletişim Becerileri Üzerine Etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1461,1476.

Extended English Abstract

Introduction

The way in which a person who is a social entity learns the rules, values and beliefs that he lives in, and the way in which his own people and generations transmit it is undoubtedly possible through communication. Individuals feel the need to live together with other individuals, to be able to tell them in the opposite direction, and to be accepted by others. So it would not be wrong to say that communication is the result of the needs of the individual (Gürgen, 1997). The people that people are most communicating with are friends. Especially in adolescence, friends have an important place in the life of the individual. Geldard and Geldard (2009) emphasized the importance of friendship by emphasizing the effects of parents on the adolescents during this period and increasing the peer effect (Eldeleklioğlu and Pişkin, 2013). In this context, Kılıç (2013) emphasizes that one of the factors affecting the emotions, thoughts, behaviors and attitudes of the individuals in adolescence is friendship relations. In addition, adolescent has also been influenced by friends over the years, from clothing to thought.

Especially in adolescence, friendship relationships are more important in the life of an individual. Taking into consideration the difficulties they encountered during adolescence, it is emphasized that it would be beneficial for the adolescents to meet these difficulties in their relationships with their friends at the desired level (Ladd and Price, 1987; as cited in Seven, 2011). It is aimed to examine whether group guidance activities applied to adolescents in this study have any effect on improving their friendship relations.

Method

This research was prepared with pre-test / post-test and experimental-placebo-control groups to test the effect of group guidance activities to improve friendship relationships on friendship relationships of adolescents. Adolescents are measured before and after the experimental procedure with respect to the dependent variable (Büyüköztürk, 2001, Can, 2013). As a result of this study, placebo and control group were used in this study in order to show whether the change in the group that participated in group guidance activities to improve friendship relations is due to the applied activities.

In order to identify the participants, 32 volunteer adolescents were asked to participate in the work in 2015. The study was conducted in a total of 32 sessions (11 trials, 10 placebo and 11 control groups) with eight sessions with adolescents. Sessions The adolescents' exams were

completed within 4 weeks considering the intensity of the courses. In the experimental group and the placebo group, studies were carried out with the investigator, and no action was taken on the control group. There were 5 girls, 6 boys in the experimental group, 5 girls and 5 boys in the placebo group and 6 girls and 5 boys in the control group.

In the first session of the study group conducted in the experiment group, group rules were established and the purpose of the study was informed. In the fifth session, the problem solving skills were explained. In the fifth session, the friendship and friendship videos were shown. In the seventh session, the friendship and friendship were discussed. In the seventh session, Video discussions have been made. In the last session, the process was terminated by a general evaluation.

The Peer Relations Scale:

The scale developed by Bukowski et al. (1994) was adapted to Turkish by Erkan Atik, Esen Çoban, Çok, Doğan and Güney Karaman (2014) in order to evaluate the quality of relations between children and adolescents with their best friends. In the exploratory and confirmatory factor analysis, your scale is a valid scale. In addition, the internal consistency coefficient for all of the scales was calculated as $\alpha = .85$, which is a reliable measurement tool. The total score is composed of 22 items and the high scores on the scale represent the height of the quality of friend relationships. It is thought that the use of this measurement tool is appropriate given the fact that the scale is developed and applied appropriately, it is a measurement tool that is thought to help measure the effectiveness of the group guidance to be presented, and is a preferred scale in many investigations.

Results, Conclusion, and Recommendations

In this study, it is aimed to increase the levels of friendship relations of adolescents by conducting group guidance activities. When the results of statistical analysis were examined, it was found that the applied group guidance activities were effective in increasing the level of peer relations.

It shows that the guidance activities to improve friendship relations are effective in increasing the scores of the adolescents in the experimental group on the peer relationship scale. In other words, it can be said that the applied group guidance activities contribute to the development of friendship relations of the adolescents. On the other hand, there was no significant difference between pre-test and post-test scores in the control group and in the placebo group when the peer associations were evaluated from the point of view of their scores.

It is the limitations of this study that the research is carried out with a relatively limited group, and the study is carried out by students who study in a single school type. Despite the fact that the study is based on students from more than one school, a single program has to be implemented in a single school due to transport problems, the intensity of the curriculum, and the space constraints to be made. In addition, the activities could provide both a consolidation of the learners in the group and a more comprehensive homework in a weekly session, but the studies were completed within 4 weeks considering the lectures and exam intensities of the adolescents. It was observed that group guidance activities aimed at improving friendship relations from findings obtained from research did not affect adolescents' development of peer relations. Subsequent studies can be performed in different sample groups. Group guidance activities were conducted in this study. In a different study, both group guidance and psycho-educational work can be done to improve friendship relations.